

Case 1: The Bystander

Sarah is having coffee and cake with a friend at her home, when the friend begins to choke. Sarah employs the Heimlich maneuver successfully, but in the process she cracks her friend's ribs. Is Sarah liable?

1. Shulchan Aruch Yoreh Deah 336:1

לא יתעסק ברפואה אא"כ הוא בקי, ולא יהא שם גדול ממנו, שאם לא כן, הרי זה שופך דמים.

One should not attempt to heal unless he is expert, and no one greater is present. Otherwise, he sheds blood.

2. Rabbi Dr. Avraham Sofer Avraham, Nishmat Avraham Yoreh Deah 336:6

ועלי להוסיף, שעל אחת כמה וכמה שאסור לסתם אדם ליעץ לחולה לקחת תרופה זו או אחרת, ולא פעם שמעתי על אדם שיעץ וגם נתן תרופות כגון אנטיביוטיקה...

I must add: how much more so is it prohibited for an average person to advise a patient to take a particular medicine! More than once, I have heard of a person advising, and even providing medication, like antibiotics...

3. Tosafot Bava Kama 27b **ישמואל**

הכא שנתקל מחמת מכשול ולא איבעי ליה לעיוני אנוס הוא ואף על גב דלעיל (דף כו:) מרבינן אנוס כרצון באדם המזיק מ"פצע תחת פצע", אנוס גמור לא רבי רחמנא דהא בירושלמי פוטר אותו שישן ראשון אם הזיק לשני הבא אצלו לישן

This person stumbled due to the obstacle, and he was not obligated to look carefully, and so it is a case of *oness*. Although the Talmud understands from a biblical verse that *oness* is equal to willing action, the Torah does not say this for full *oness*. For example, the Jerusalem Talmud exempts a sleeping person for harm he caused to someone who later came to sleep beside him.

4. Rabbi Moshe Sofer, Chatam Sofer 1:Orach Chaim 177

צריך קצת תשובה... אך אין להעמיס עליה הרבה כיון שעסקה בהצלחות נפשות וגם הי' בהול יותר... ואם נחמיר נמצא מכשילן לעתיד לבא בפקוח נפש...

Some repentance is required... but one should not burden her with too much, for she was trying to save a life, and she was very confused... And if we would be strict, we would cause her to stumble regarding saving lives in the future...

5. Rabbi Tzvi Spitz, Mishpatei haTorah 1:12 footnote 3

אלא נלע"ד שישנו חילוק מהותי בין רופא שטעה באיבחון או בטיפול מחמת מהירותו לרפאות, לבין אדם רגיל שניסה לרפאות וטעה מחמת המהירות. כי לגבי רופא במסגרת לימודי הרפואה הוא לומד שאסור לו לגשת במהירות לרפא חולה מבלי שיוכל לשקול בדעתו את טיב המחלה...

In my humble opinion, there is a substantive difference between a doctor who errs in examination or care due to haste to treat, and a regular person who tries to heal and errs due to haste. In medical school, a doctor learns that he may not treat a patient hastily, without properly evaluating the nature of the illness...

Case 2: The surgeon's hand slips

Judith, a trained, board-certified cardiac surgeon, operates carefully, but her hand slips and she severs a blood vessel. The patient survives, but the injury creates complications, and a longer recovery time. Is Judith liable?

6. Tosefta, Bava Kama 6:17

רופא אומן שריפה ברשות בית דין והזיק פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים

An expert doctor who treats with court authorization and causes harm is exempt in human law, and liable in heavenly law.

7. Tosefta, Gittin 3:8

כהנים שפגלו במקדש שוגגין פטורין מזידין חייבין מפני תיקון העולם. שלוח בית דין שהכה ברשות בית דין והזיק בשוגג פטור, במזיד חייב מפני תיקון העולם. רופא אומן שריפא ברשות בית דין והזיק בשוגג פטור במזיד חייב מפני תיקון העולם.

Kohanim who accidentally disqualify offerings are exempt; if they do it intentionally they are liable; for *tikun olam*.

Court agents who strike with court authorization and harm accidentally are exempt; if they do it intentionally they are liable; for *tikun olam*.

An expert doctor who treats with court authorization and harms accidentally is exempt; if he does it intentionally he is liable; for *tikun olam*.

8. Rabbi Moshe ben Nachman (Nachmanides), Torat ha'Adam, Sakkanah 6

בפרק החובל (פ"ה ב') תנא דבי ר' ישמעאל ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות. פי' שמא יאמר הרופא מה לי בצער הזה שמא אטעה ונמצאתי הורג נפשות בשוגג לפיכך נתנה לו תורה רשות לרפאות. וקשיא לי הא דתניא בתוספתא (ב"ק פ"ט) רופא אומן שרפא ברשות ב"ד והזיק ה"ז גולה, אלמא עונש שוגג יש בדבר! ויש לומר הכי, הרופא כדיין מצווה לדון, ואם טעה בלא הודע אין עליו עונש כלל... ואעפ"כ אם טעה ונודע לב"ד שטעה משלם...

The Talmud records, "They taught in the yeshiva of Rabbi Yishmael: The Torah says, 'He shall surely heal.' From here we see that permission is given to doctors to heal." This means the following: lest a doctor say, "What do I need with this pain? I might err and kill accidentally," the Torah permitted him to heal.

I am troubled; a Tosefta teaches, "An expert doctor who treats with court authorization and harms is exiled," so one is punished for error! Perhaps one could say that a doctor is like a judge, who is required to judge. If he errs and does not know it, he has no penalty... But if he errs and then it becomes known to the court, he pays...

9. Tosefta, Bava Kama 9:11

רופא אומן שריפא ברשות בית דין והזיק פטור חבל יתר מן הראוי לו הרי זה חייב

An expert doctor who treats with court authorization and harms is exempt. If he wounds more than is necessary, he is liable.

10. Shulchan Aruch Yoreh Deah 336:1

ואם ריפא ברשות ב"ד, וטעה והזיק, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים

If he treats with court authorization, and errs and harms, he is exempt in human law, and liable in heavenly law.

11. Rabbi Dr. Avraham Sofer Avraham, Nishmat Avraham Choshen Mishpat 306

יראה דחייב לשלם מעיקר הדין, וכן כל כיוצא בו מטפולי הרופאים שלמדנו מן הנסיון שלפעמים מטפלים במקומות בריאים, וגורמים נזקים עצומים. וכמובן דזה רק באופן שהי' יכול לדעת בברור ולא לתר המקום הראוי אלא שהתרשל ופשע...

It appears that he is liable to pay, according to the letter of the law, and the same is true in all similar cases of treatments where experience has taught us that sometimes one [accidentally] treats healthy sites, causing great harm. Of course, this is where he could have known clearly, immediately, which was the appropriate site, and he was negligent...

12. Rabbi Moshe Feinstein, Igrot Moshe Even haEzer 4:31

תלוי זה לפי חכמתו והמחאתו ברפואה של הגברא ושל הרפואה ובאופן עיונו בחולה זה שהיה במתינות ובעיון רב בין בעצם חליו ובין בכחות של החולה אם אפשר לעשות לו הניתוח... ואם היה בבחילה הוא כפשיעה אף שלפי שנדמה לו לא היה דבר הצריך עיון ביותר...

This depends on his wisdom and medical expertise, and the medication's tested success, and his examination of the patient with patience and great analysis in terms of the disease as well as the patient's ability to endure surgery... If it was hasty, that is like carelessness, even if he felt no great analysis was needed...

Case 3: The hasty prescription

Alan is a trained, board-certified family doctor. A new patient consults Alan for back pain, and Alan recommends Advil, without asking about other medications that the patient is taking. The patient is also on heparin, and the interaction of the two medications leads to a bleeding stroke. Is Alan liable?

13. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 386:3

הזורק כלי שלו מראש הגג, והיו תחתיו כרים וכסתות שאם יפול עליהם לא ישבר, וקדם אחר וסלקם, ונחבט הכלי בארץ ונשבר, חייב המסלק; וכן כל כיוצא בזה. הגה: וי"א דזה מקרי גרמא בנוקין ופטור...

Mechaber: If one throws his own implement from a roof, over cushions which would prevent it from breaking, and another person removes them and the implement smashes on the ground, the remover is liable. The same is true in all similar cases. Rama: Some say this is called *grama* and one is exempt...

14. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 386:1

קיימא לן כרבי מאיר דדאין דינא דגרמי

We follow Rabbi Meir, who punishes for *garmi*.

15. Rabbi Zalman Nechemiah Goldberg, *Rashlanut Refuit*, Techumin 19

מסברה נראה שהחייב הוא הרופא המומחה שציווה לנתח או רשם את התרופה, ולא הרופא שניתח או האחות שנתנה את התרופה בפיו של החולה. יש לדמות את הרופא המצווה למזיק בגרמי, כיון שעל ידי אמירתו ברי שייעשה היזק.

Logically, it appears that the expert doctor who orders surgery or who prescribes medicine is liable, and not the actual surgeon or the nurse who puts the medication in the patient's mouth. One may compare the prescribing doctor to one who harms with *garmi*, since the harm will be done at his command.

16. Rabbi J. David Bleich, *Medical Malpractice and Jewish Law*, Tradition 39:1 (2005)

There are, however, grounds to question whether erroneously prescribing a medication, ordering an injection or counseling surgery generate liability even at the hands of Heaven. In point of fact, other than perhaps in the case of an order issued to a nurse, it is far from certain that there is a necessary causal relationship between the practitioner's advice and the resultant harm since patients frequently seek second opinions or ignore medical advice.

Quite apart from the foregoing consideration, it would appear that the harm caused by a physician is not in the nature of *garmi*. The relevant paradigm is the case of a person who consults a money-changer (*shulhani*) with regard to the value of a coin proffered to him. A proficient *shulhani*, i.e., a master money-changer requiring no further training, who renders an erroneous opinion regarding the value of a coin is not liable for any loss incurred in acceptance of the coin since he has not been negligent in any way.... The same rule would apply to a proficient physician who makes a *bona fide* error in prescribing a medication or the like.

Most significantly, as explained by Rosh, *Bava Kamma* 9:13, liability by virtue of *garmi* is limited to situations in which the harm is immediately consequent upon performance of the culpable act.

17. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 306:6

המראה דינר לשולחני, ואמר לו: יפה הוא, ונמצא רע, אם בשכר ראהו, חייב לשלם אף על פי שהוא בקי ואינו צריך להתלמד...

If one shows a coin to a moneychanger, who approves it, and the coin is bad, then if the moneychanger was paid to work, he must pay, even if he is a full expert...